

༡༡། །བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ནོར་བུ་
འབྲེང་མཛེས་ཞེས་བྲ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོས་བཅུ་མས།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

图书在版编目 (C I P) 数据

四部医典论述本疏解明珠宝库 / 慈智木嘉措著. —兰州: 甘肃民族出版社, 2001(2006. 12 重印)

ISBN 7-5421-0755-0

I. 四... II. 慈... III. 藏医-古籍-研究-藏语
IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2000) 第16052号

书 名: 四部医典论述本疏解明珠宝库

作 者: 慈智木嘉措 著

责任编辑: 旦知草

封面设计: 才让旺姆

出 版: 甘肃民族出版社(730030 兰州市南滨河东路 520 号)

发 行: 甘肃民族出版社发行部(730030 兰州市南滨河东路 520 号)

印 刷: 陇西县宏文印刷有限责任公司

开 本: 850 毫米×1168 毫米 1/32 印张: 10.5

字 数: 160 千

版 次: 2001 年 8 月第 1 版 2006 年 12 月第 2 次印刷

印 数: 2 001~6 000 册

书 号: ISBN 7-5421-0755-0

定 价: 18.00 元 (民文)

甘肃民族出版社图书若有破损、缺页或无文字现象, 可直接与本社联系调换。

邮编: 730030 地址: 兰州市南滨河东路 520 号

电话: 0931-8773261(编辑部) 联系人: 李青立 E-mail: lili295@sohu.com

电话: 0931-8773271(发行部) 联系人: 张明钰)

版权所有 翻印必究

དཀར་ཆག

མཆོད་བརྗོད།	(1)
ཅ་བ་མདོའི་གནས།	(2)
བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆོག་བསྟན་པ།	(2)
བྱབ་པ་ལུས་ཀྱི་གནས།	(8)
ལུས་ཀྱི་ཆགས་ཚུལ།	(8)
ལུས་ཀྱི་འདྲ་དཔེ།	(29)
ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས།	(32)
ལུས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད།	(48)
ལུས་ཀྱི་ལས་དང་དབྱེ་བ།	(66)
ལུས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན།	(71)
འཕེལ་འགྲིབ་ནད་ཀྱི་གནས།	(87)
ནད་ཀྱི་རྒྱ།	(87)
ནད་ཀྱི་ཁྱེན།	(92)
ནད་འཇུག་ཚུལ།	(103)
ནད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད།	(108)
ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ།	(119)
བྱ་བ་སྦྱོང་ལམ་ཀྱི་གནས།	(146)
རྒྱུན་སྦྱོང་།	(146)
དུས་ལྔ་སྦྱོང་པའི་སྦྱོང་ལམ།	(158)
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོང་ལམ།	(166)

འཚོ་པ་བཟས་ཀྱི་གནས།	(174)
བས་ཀྱི་ཚུལ་ཤེས་པ།	(174)
བས་སྒྲུབ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ།	(194)
བས་ཚོད་རྒྱ་པར་བཟུང་བ།	(198)
སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་ཀྱི་གནས།	(203)
རྒྱ་པར་ལྷན་སྐྱེད་པ།	(203)
སྒྲུབ་ཀྱི་ལུས་པ།	(214)
སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་བསྐྱེད་པ།	(221)
ཆ་བྱུང་དབྱེད་ཀྱི་གནས།	(230)
གཞིན་པོ་ཆ་བྱུང་བསྐྱེད་པ།	(230)
བ་མལ་ནད་མེད་ཀྱི་གནས།	(240)
མི་ན་བར་གནས་པར་བྱ་བ།	(240)
རྒྱ་པར་བྱུང་བའི་གནས།	(245)
ཉེས་པ་དངོས་སྒྲུབ་བཟུགས་པ།	(245)
རྒྱ་པར་བྱུང་བའི་སྒྲུབ་པར་བཟུགས་པ།	(251)
སྒྲུབ་པར་མི་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བཟུགས་པ།	(256)
གསོ་བྱེད་བཟུགས་ཀྱི་གནས།	(263)
གསོ་ཚུལ་སྒྲུབ་པར་བཟུགས་པ།	(263)
སྒྲུབ་པར་བྱུང་བའི་སྒྲུབ་པར་བཟུགས་པ།	(272)
གསོ་བཟུགས་གཞིན་པོ་བཟུགས་པ།	(280)
གསོ་བཟུགས་དངོས་པོ་བཟུགས་པ།	(286)
བྱུང་བའི་སྒྲུབ་པར་བཟུགས་པ།	(292)
གསོ་བཟུགས་པར་བཟུགས་པ།	(292)
ཆ་བྱུང་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་བཟུགས་པ།	(318)

མཚན་བརྗོད།

༡༡། |རྒྱལ་ས་ཆེན་ཆོག་ས་གཉིས་ཕྱུ་གཉིས་ལས་འབྲུང་ས་ཤིང་། |

བཅུ་གཉིས་སྟོན་འབྲས་ཆ་ཤས་ཀྱན་ནས་རྫོགས། |

མཛད་འཕྲིན་འོད་ཀྱིས་གདུང་བ་ཀྱན་སེལ་བའི། |

བདེ་གཤེགས་སྐྱན་གྱི་སྒྲ་ལ་གྱས་ཐུག་འཆལ། |

བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་བཙམ་ལྟན་འདས། |

འཕགས་ཡུལ་མཁས་དབང་འཚོ་བྱེད་གཞོན་ནུའི་ཞབས། |

གསེ་རིག་དབང་བོ་གཡུ་ཐོག་མགོན་ལ་སོགས། |

དངོས་བརྒྱན་སྒྲ་མ་ནམས་ལ་སྦྱིང་ནས་འདུད། |

རྟོན་ཆད་མ་བྱུང་གསར་བ་བརྗོད་མེད་ཀྱང་། |

བདག་ཡིད་གོ་མས་ཤིང་སྐལ་མཉམ་ལ་ཕན་ཕྱིར། |

གསེ་རིག་རྒྱ་མཚོ་ལས་བཏོན་ནོར་བུའི་འཕྲིང་། |

སྒྲོ་གསལ་སྐྱེད་སྤེམ་ཡིས་རྒྱན་དུ་རོལ། |

ཙ་བ་མདོའི་གནས།

བཤད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྩམ་ཆིག་བརྟན་པ།

དེ་ཡང་གསེབ་པ་རིག་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བར་སྟོན་པ་བར་
སྤང་དུ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་བཤད་པ་སྤྱི་རྒྱད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
རགས་ཅམ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དོན་བསྟུས་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་ཞིང་
ཞིབ་པ་ཞིག་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མཐུག་དོན་རྩོགས་
པར་བསྟན་པ་འོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གསུངས་པ་པོ་སྟོན་པ་རི་ལྟར་སྤྱལ་བའི་ཚུལ་དང་།
འཁོར་གྱིས་རི་ལྟར་ལུས་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་ལན་དང་། ལེའུའི་མཆན་
བསྟན་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་སྟེ་བཞིའི་འཁོར་ལ་གསེབ་པ་རིག་པའི་
དོན་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྟུས་པའི་གནས་ཙ་བ་བྱགས་ཀྱི་རྒྱད་གསུངས་ཟིན་
པའི་རྩིས་ཐོག་དེ་མ་ཐག་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་དེ་ནས། སྟོན་པ་
གཞན་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་བདེན་བཞི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་
སྟོན་པ། ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་བདུད་བཞི་བཙམ་ཞིང་ལེགས་པ་བྱག་
དང་ལྟན་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཡོངས་སུ་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙམ་ལྟན་
འདས་ཏེ་ལུས་ཅན་ཐམས་ཀྱི་ལུས་སྟོག་འཆོ་བར་མཛད་པའི་སྤྱན་གྱི་བླ་མ་ཞེས་
བྱ་བ་དེའི་གཟུགས་སྤྱི་བྱད་པར་ནོར་བུ་པོ་རྒྱུ་སྟོན་པོ་ལྟར་གསལ་ཞིང་དུངས་
ལ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་འོད་ཆེ་བར་གྱགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཟིལ་གྱིས་མཁན་པས་རྒྱལ་པོ་ལྟར་གཟི་བཞིན་གྱི་ཕུང་པོ་མཆན་བཟང་པོ་

སྤུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱ་དང་མོ་བརྒྱད་ཅུས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ་ཉི།
 དེ་འདྲ་བའི་བྱ་དེ་མོས་སྤུམ་ཅུ་གསུམ་པ་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་
 འདས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཙུ་བའི་རྒྱ་གསུངས་པའི་དུས་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་དེ་ལས་
 བཞེངས་ཏེ། སྤུམ་ཡང་དུམ་བྱ་གཉིས་པ་བཤད་པ་སྤྱི་རྒྱ་འདི་ཉིད་.....
 གསུངས་པའི་སྤྱད་དུ་སྤྱ་བའི་མེད་གེ་རྣམ་པར་བསྐྱེདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤུམ་གྱི་
 ཉིང་འཛིན་ལ་སྤྱོདས་པར་ཞུགས། ཉིང་འཛིན་གྱི་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་
 སྤྱོདས་པར་ཞུགས་མ་ཐག་དུ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་དབུའི་གཙུག་རྟོར་མཆོག་དུ་
 མཐོ་ཞིང་སྤྱོདས་པའི་དབུས་ནས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་སྟོང་འབུམ་ཐག་
 དུ་མ་སྤྱོདས་བརྒྱར་འཕྲོས་པས་སྤྱོདས་བརྒྱ་མོ་དེ་རྣམས་ན་གནས་པའི་འཕྲོ་བ་
 རིགས་ཀྱི་གིས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཉི།
 སྤྱོདས་གཙང་པ་དང་། མ་ཕྱིན་པར་སྤངས་པ་དང་། མི་ཆངས་བར་སྤྱད་པའི་
 སྤྱོདས་པའི་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་བསལ། བྱ་དེ་ལྟ་བུ་སྤྱོདས་པའི་ལས་
 ལས་ལྟར་པའི་ནད་སོགས་མདོར་ན་ལུས་ཀྱི་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱས་ནས།
 འོད་ཟེར་དེ་རྣམས་སྤུམ་ཡང་རང་གི་གནས་དབུའི་གཙུག་རྟོར་ཉིད་དུ་འདུས་
 བར་ལྟར་པ་ལས་དེ་ལྟར་འདུས་མ་ཐག་དུ་དབུའི་གཙུག་རྟོར་གྱི་དབུས་དེ་ནས་
 བཙུག་ལྷན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོདས་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་
 སྤྱོད་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་རོ་མོ་ཐ་སྤྱད་དུ་
 མཆོག་དྲང་སྤྱོད་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་སྤྱིར་རང་བཞིན་གཙུག་རྟོར་གྱི་
 དབུས་ལས་མཛོན་པར་སྤྱོད་པ། གཡུ་ཐོག་སྤྱིར་ཐིག་ལས། སྤྱོད་པ་རྣམ་
 སྤང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དཀར། །མཆོག་དཔེ་རྒྱན་ཆོགས་འཁོར་མོ་ལྟར་བཞེད་

བཞུགས། །བཤད་རྒྱུད་ལྟོན་མཛད་ཚུལ་དེ་བྱིངས་ཡེ་ཤེས་དང་། །གཉི་ལྷན་རྒྱ་
 འབྲས་ནད་སེལ་དབང་བསྐྱར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གྱི་སྐར་རང་ཉིད་ཀྱི་མདུན་གྱི་
 བར་སྐར་ལ་སེམས་དཔེའི་སྒྱལ་མོ་ཀྱང་གིས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་འབྲུལ་མཛོན་སྐྱེས་
 ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་ལྟོན་པའི་དྲང་སྲོང་སྐྱེས་ལས་
 སྒྱལ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདིས། བཤད་པའི་རྒྱུད་འདི་ཉིད་རྒྱ་ཆེ་བ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཏུ་
 ཤེས་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་འཁོར་གྱིས་རི་ལྟར་དྲིས་པའི་ཚུལ་
 བཤད་པ་ནི། མོང་ཏུ་ཅ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
 གསུང་ལས་སྒྱལ་བའི་ཞུ་བ་པོ་བ་སྐྱད་ཏུ་མཆན་དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་
 བ་དེས་བཤད་པའི་རྒྱུད་གསུང་བ་ལ་མཛོན་ཏུ་སྒྱུགས་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་
 ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བཅས་པ་ལ་འཁོར་གཞན་
 རྣམས་ཀྱང་གྲས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཏུ་སྒྱུག་དང་སྐོར་བ་ལན་གསུམ་ཏུ་བྱས་ནས་
 གཡོན་སྒྱུགས་སུ་བྱས་མོ་གཡས་པའི་ལྟ་ང་ས་ལ་བཅུགས་ཏེ་དེ་བའི་ཆོག་འདི་
 སྐད་ཅེས་བྱས་སོ། །ཀྱེ་ལྟོན་པ་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལགས། ཞེས་གྲས་
 པའི་ཞེས་དང་བཅས་པས་མཆན་ནས་བོས་ཏེ། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་
 ལྷགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྐྱེས་དོན་དཔལ་ལྡན་ཅ་བའི་རྒྱུད་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་
 དང་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་ལགས་ནའང་། དེའི་
 སྐབས་སུ་ཅ་བའི་རྒྱུད་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད། མན་ངག་རྒྱུད་དང་ཕྱི་མའི་རྒྱུད།
 དེ་ལྟར་རྒྱུད་བཞི་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་དུམ་བུ་
 གཉིས་པ་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལ་རི་ལྟར་སྒྲོབ་ཅིང་ཉམས་སུ་བྲུང་བར་བཞུགས་དྲིས་
 བ། ལྷན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིག་འཆོ་བར་མཛད་པའི་སྐབས་པའི་རྒྱལ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་
 བདག་ཅག་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤྱོད་ཞིག་ཞེས་བྱས་པའོ། །དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མ་

འདྲིན་པའི་ཚིག་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེའི་ལན་བཤད་པ་ལ་བཞི་ཉེ། གས་བ་
 རིག་པའི་དགོས་བ་བཤད་པ་དང་། དགོས་བ་དེ་དང་ལྡན་པའི་དོན་མདོར་
 བཞུན་པ་དང་། དེ་ལས་ཁྱིས་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྐར་
 ཡང་དེའི་མཚུག་བསྟ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་ལས་སྐུ་ལ་
 བའི་སྟོན་པ་དྲང་སྟོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་དྲང་སྟོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ལ་སོགས་
 པའི་འཁོར་ཆམས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཀྱི་དྲང་སྟོང་ཆེན་པོ་ཡིད་
 ལས་སྐྱེས་ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱངས་ཤིག་ཅེས་གདམས་ནས། དུམ་བུ་
 གཉིས་པ་བཤད་པའི་རྒྱད་ལ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཆམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་ཤེས་
 པར་བུ་དགོས་ཏེ། དེའང་གསང་ཐུགས་བླ་ན་མེད་པའི་དགོངས་བ་བཞིན་
 ལས་ཀྱིས་སར་སྐྱེས་ཤིང་ཁམས་དྲུག་དང་ལྡན་པས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱོང་པའི་
 སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་མི་ལུས་ནི། ལྟ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་ཆམས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཟགས་ཤིང་སྟོན་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན། འགྲོ་བ་རིགས་
 དྲུག་གི་གཙོ་བོར་རྒྱར་བ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་བྱད་ཆོས་དང་ལྡན་
 པའི་མིའི་ལུས་དེ་ལ། རྒྱར་མཁྱིས་བད་ཀན་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་
 པས་ནད་ཀྱི་རོ་བོར་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱེན་དང་མ་ཕད་པའི་སྐབས་སུ་བག་ལ་ཉལ་གྱི་
 ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་མི་ན་བ་ཡིན་ཞིང་། ལུས་མི་ན་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལ་ཡུན་རིང་
 དུ་གནས་པ་དང་། གལ་ཏེ་དུས་གདོན་ཟས་སྦྱོང་གྱི་དབང་གིས་ན་བའི་ཆེན་
 རྒྱར་བར་གསོ་བ་དང་། རི་སྤྱིད་ཆེའི་འཕེན་པ་མ་རྒྱགས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་བ་
 ཆེ་རིང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་མི་ཆོས་དང་དམ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱན་དང་།
 ཟང་ཟིང་དང་འཕགས་པའི་འོར་ཆམས་དང་། ཆེ་འདི་དང་ཆམ་བཞག་ག་
 གཏན་གྱི་བདེ་བ་དང་། མདོར་ན་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་

བའི་དགེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསོ་བ་རིག་
 པའི་གནས་འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལས་ཁྱད་ཚུགས་རེ་
 ཅམ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་མོད། བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་ཐམས་
 ཅད་ཆོས་གཅིག་གིས་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་ནི་གསོ་བ་རིག་པ་ལས་གཞན་ཏུ་མེད་དོ་
 ཞེས་རིག་པའི་གནས་གཞན་ནམས་ལས་སྟུལ་ཏུ་བྱུང་བར་བརྟན་པའི་ཆོག་གོ།
 གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་དོན་མདོར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཡང་སྲིད་
 ཞེའི་སྟན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་གསོ་བ་རིག་པའི་དོན་མ་ལྟས་
 པ་ནམས་མདོར་སྟེལ་གྱིས་སྟེལ་ནས་བསྟུས་ན། གསོ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་།
 གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། ཇི་ལྟར་གསོ་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་།
 གསོ་བ་ཐོ་སྒྲན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ནམ་པ་བཞི་ཏུ་འདུས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
 གསུམ་པ་དེ་ལས་གྱིས་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་གསོ་བ་
 རིག་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་བཞི་ཏུ་བཤད་པའི་དང་པོ་གསོ་བར་བྱ་བའི་
 ཡུལ་བརྟན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་གི་ཞེས་པ་ཆོ་རིང་ཆོས་ནོར་བདེ་བ་སོགས་
 ལ་སྦྱི་བྱལ་གྱི་སྦྱ་དེ་ནམས་སྐྱབ་པའི་དོན་ཏུ་གསོ་བ་ལྟས་དང་། གང་གསོ་བར་
 བྱ་བའི་ལྟས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་དང་ནམ་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་
 བད་དེ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ནི་ནམ་པ་བཞི་སྟེ། སྲིད་ལམ་དང་།
 ཟས་དང་། སྦྱན་དང་། དཔུང་གྱི་གནས་ནམས་སོ། །གསུམ་པ་ནད་དེ་ལྟ་
 ཏུ་ལ་གཉེན་པོ་བཞི་བོས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གསོ་བར་བྱ་བ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ལྟས་
 བད་མེད་ཐ་མལ་ཏུ་གནས་ཤིང་ཡུན་རིང་ཏུ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་།
 ནམ་པར་སྐྱར་ནས་ན་བ་དེ་ཉིད་གསོ་བར་བྱ་བའོ། །འདི་ལྟེ་མ་ནམ་འབྱུར་ན་
 བ་དེ་ལ་རྩོས་བབྱང་བ་བཟག་པའི་ཐབས་དང་། འབྲུལ་མེད་ཏུ་རྟོགས་ནས་ཇི་

ལྟར་གསོ་བའི་གསོ་ཚུལ་དང་། གཉེན་པོ་གང་གི་གསོ་བའི་ཐབས་དང་རྣམ་པ་
 གསུམ་དུ་བཤད་དོ། །བཞི་བ་དེ་ལྟར་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གསོ་བ་པོ་སྟན་པ་ཁོ་ན་
 རྟེ་གཅིག་བྱ་ཉིད་དོ། །བཞི་བ་སྟར་ཡང་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། ཁོང་དུ་བཤད་པ་
 ལྟར་གསོ་བྱ་དང་གསོ་བྱེད་རི་ལྟར་གསོ་བ་དང་གསོ་བ་པོ་སྟེ་ཆ་བ་བཞི་དང་།
 དེ་དག་ལས་གྱུས་པའི་ལྷན་དང་ནད་གཉིས། ཟས་དང་སྦྱོད་ལས་དང་སྟན་
 དང་དཔུད་དེ་བཞི། ནད་མེད་རིང་དུ་གནས་པ་དང་ནད་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་
 དང་གསོ་ཚུལ་དང་གསོ་ཐབས་ཏེ་བཞི། སྟན་པའི་བྱ་བ་སྟེ་ཡན་ལག་བརྒྱ་
 གཅིག་དང་བཅས་པ་འདི་དག་ནི་བཤད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོམ་ཆོག་ཏུ་གསུངས་
 མོ། །འདི་ལ་མདོ་གནས་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི་འཆད་འཁྱར་གྱི་དོན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཆ་བཤམ་འཆད་འཁྱར་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་ཉུང་དུ་མདོར་
 བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པས་ན་ཆ་བ་མདོ་ཡི་གནས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་བ་
 ལེའུ་འེ་མཆན་བསྟན་པ་ནི། བདུད་ཚི་སྟོང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་
 མན་ངག་གི་རྒྱད་ལས་དུམ་བུ་གཉིས་པ་བཤད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོམ་ཆོག་བསྟན་པའི་
 ལེའུ་སྟེ་དང་པོ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

བྱུང་པ་ལུས་ཀྱི་གནས།

ལུས་ཀྱི་ཆགས་ཚུལ།

གསེང་པ་རིག་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བར་སྟོན་པ་བར་སྒྲུབ་ཏུ་
ཉི་ཟླ་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་བཤད་པའི་རྒྱུ་འདིར། གསེང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་།
གསེང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། ཇི་ལྟར་གསེང་བའི་རྒྱལ་དང་། དེ་ལྟར་
གསེང་བའོའི་སྒྲན་པ་དང་བཞིའི་སྒྲོན་ནས་གསེང་པ་རིག་པའི་དོན་མཐའ་དག་གཏན་
ལ་ཐབས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ཙ་བ་བཞི་ལས་དང་པོ་གསེང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་
དོན་རྣམས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆོ་རིང་ཞིང་ཆོས་དང་མོར་དང་བདེ་བ་
སྐྱབ་པའི་དོན་ཏུ་བྱུང་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་དང་། གང་གསེང་བར་བྱ་བ་འཕེལ་
འགྲིབ་ནད་ཀྱི་གནས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་གང་གི་དོན་
ཏུ་གསེང་བ་བྱུང་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ཇི་
ལྟར་ཁྱུས་པའི་རྒྱལ་དང་། དེའི་ལན་བཞུན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བཤད་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་དོན་རྣམས་ཙ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་
བརྒྱ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་སྒྲོམ་ཆོག་ཏུ་བཞུགས་པའི་མདོ་གནས་གསུངས་ཟིན་
པའི་རྩི་ཐོག་དེ་ནས་གསུང་གི་སྒྲུལ་བ་དྲང་སྤྱོད་ཡིད་ལས་སྒྲེས་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུ་
གསུངས་པ་པོའི་སྟོན་པ་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱི་སྒྲུལ་སྒྲུལ་བའི་དྲང་སྤྱོད་རིག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དྲི་བའི་ཆོག་འདི་སྤྱད་ཅེས་ཁྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱི་སྟོན་པ་དྲང་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལགས། ཞེས་གྱུས་པ་དང་བཅས་མཆན་ནས་པོས་ཏེ།
གནས་གཉིས་པ་བྱུང་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་ལ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཇི་ལྟ་བུའི་

མོན་ནས་སྒྲོབ་པར་བསྐྱེལ་ཞེས་འདྲི་བ་ལགས་ན། འཕྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྷན་དང་སྒོག་
འཆོ་བར་མཛད་པའི་སྒྲོན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ཅག་རྣམས་ལ་
ལེགས་པར་བཤད་ཏུ་གསོལ་ཞེས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ལས་ཞེས་པ་ནི་ལྷ་པོ་འབྱུང་
ཁུངས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱུད་འདིར་དེ་ནས་ཞེས་པ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདིའི་
ཐད་ཀྱི་རྒྱ་དཔེ་ལ་ཨ་ཐའེས་པ་ཡོད་མོད་ཨོ་ལྷ་མ་ཅན་ཡིག་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་
ནས་སྒྲོན་ལྷ་ཆེན་ཆངས་བས་གསོ་བྱེད་འབྲུམ་པ་དྲན་ནས་ལྷ་མའི་ཡུལ་གྱི་ཀྱན་
ཏུ་གསོ་རིག་དར་ཞིང་རྒྱས་པས་བཟ་ཤིས་ཤིང་བདེ་ལེགས་འབྱུང་བས་ན་བཟ་
ཤིས་བ་ལ་འབྱུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བ་སྐྱེད་ལས་
ཡིག་ཨོ་དང་ཨ་ཐའེ་སྐྱེད་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྒྲོན་ཆངས་བའི་མཁུར་ཆོས་བརྟན་
ནས་བྱུང་བས། དེ་ན་འདི་ཉིད་བཟ་ཤིས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
པོད་སྐད་ཏུ་བརྒྱུར་བྱེད་པའི་དེ་ནས་ཞེས་པའི་དངོས་བཞུག་གི་ཆོག་འདི་ནི་ལྷ་
མ་དང་ཁྱེ་མའི་ཆོག་གཉིས་མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཆོ་དང་བདེ་བ་འདོད་པ་
ལ་ཡན་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ཆོག་ལྷ་མ་བཤད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཐོག་དེ་
མ་ཐག་པ་དང་། སྐར་ཡང་དོན་ཞིག་སྒྲོན་པར་དམ་བཅའ་བ་རྣམས་ལ་འབྱུག་
པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེའི་ཡན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉན་པར་གདམས་ཤིང་
མདོར་བཞུག་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། སྒྲོན་པ་དྲང་
སྒྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གྱེ་ཞེས་འཕོད་ཆོག་
སྒྲོན་ཏུ་བཏང་ནས་དྲང་སྒྲོང་ཆེན་པོ་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་སྤྲེ་བཞིའི་
འཁོར་རྣམས་ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱིན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཉན་པར་

གདམས་ནས། ཡན་ལག་བརྩ་གཅིག་གི་དང་པོ་ཆོ་རིང་ཆོས་ནོར་སྐགས་གང་
གི་དོན་དུ་གསོ་བ་ཁམས་དྲག་ལས་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་ལྷན་གྱི་གནས་བསྟན་པའི་
ཚུལ་གི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཇི་ལྟར་ཆགས་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷན་གྱི་ཆ་
ཤས་རེ་རེ་ནས་འདྲ་བའི་དཔེ་དང་། ཁམས་སོ་སོའི་ལྷན་ཆད་དང་ལྷན་དེ་
ཉིད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ངེས་པར་བྱ་བའི་གནས་ལྷགས་དང་། ལྷན་གྱི་གནོད་བྱ་
ཁམས་དང་གནོད་བྱེད་ཉེས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། ལྷན་གྱི་ལས་ཇི་ལྟར་བྱ་
བའི་ཚུལ་དང་། ལྷན་ལ་ནམ་གངས་སོ་སོར་དབྱེ་བ་དང་། མཐར་འཇིག་
པའི་ལྷན་དང་ནམ་པ་བདུན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དྲག་སྟེ། ལྷན་གྱི་ཆགས་ཚུལ་བཤད་པ།
འདྲ་དཔེ་བཤད་པ། གནས་ལྷགས་བཤད་པ། མཆན་ཉིད་བཤད་པ།
ལས་དང་དབྱེ་བ་བཤད་པ། འཇིག་ལྷན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལྷན་གྱི་ཆགས་
ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པའོ། །ས་བཅད་དང་པོ་ལྷན་ཆགས་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ལ། ལྷན་ཆགས་པའི་རྒྱ་དང་། དེ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་
ཁྱེན་དང་། ཁོང་ནས་ཕྱིར་བཅའ་བའི་རྟགས་བསྟན་པ་དང་ནམ་པ་གསུམ་
ཡོད་ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆགས་ཚུལ་གྱི་
ནམ་པར་བཞག་པ་དང་། ཆགས་ནས་འཕེལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་།
ལྷན་གྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་སྟེ་བའི་རྟགས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། ལྷན་ཆགས་པའི་རྒྱ་དང་། ཇི་ལྟར་ཆགས་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་རོས་བབྱང་བ་དང་། རྒྱའི་འགལ་ཁྱེན་དང་། རྒྱའི་
ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལྷན་ཆགས་པའི་རྒྱ་རོས་བབྱང་བ་ལ་གོང་དུ་

ཆགས་ཆུ་འཕེལ་ཁྱེན་བཙའ་ཉགས་གསུམ་ཞེས་བཤད་པའི་དང་པོ་ཆགས་ཆུ་ནི།
 སའི་ཁྱ་བ་དང་མའི་ཟླ་མཆན་ལ་རྒྱང་སྟགས་ཀྱི་སྦྱོན་མེད་པ་དང་། སྦྱོན་གྱི་
 སྦྱོན་ལམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བར་དོ་བའི་ནམ་ཤེས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་
 གྱིས་བསྐྱལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འབྱུང་ལཱ་རང་བཞིན་དང་ཆ་ཤས་ཆང་ཤིང་
 ཆོགས་ནས་གཅིག་ཏུ་ཆགས་པར་རུང་བ་ནི་མངལ་དུ་བྱ་ཆགས་པའི་ཆུ་ཡིན་ཏེ་
 དཔེར་ན་གཙུབ་ཤིང་དང་གཙུབ་ཉེན་དང་སྤྲ་བ་རྒྱན་མེད་པ་དང་སྦྱེས་བའི་རྩལ་
 བ་ནམས་ཆོགས་པ་ལས་མེ་འབྱུང་བ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྒྱའི་
 འགལ་ཁྱེན་ལ་གསུམ་ཉི། འབྱུང་ལྔ་ཆོགས་ཀྱང་རྒྱར་མི་འབྱར་པ་དང་།
 ལས་མ་འདྲོམས་ན་རྒྱར་མི་རུང་བ་དང་། འབྱུང་ལྔ་མ་འདྲོམས་ན་རྒྱར་མི་
 འབྱར་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། སུ་འདྲོད་པའི་ཕོ་མོ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་སྦྱོན་
 ཏུ་ཁྱ་བ་དང་ཁྱག་གཉིས་ནད་ཀྱི་དབང་གིས་འཛག་པའི་ཆེ་གསོ་བར་བྱ་དགོས་
 ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་གང་གིས་བསྐྱེད་པ་བཟག་དགོས་པ་ལས་དེ་ཡང་རྒྱང་
 གིས་བསྐྱེད་པའི་ཉགས་སུ་ཁྱ་བ་དང་ཁྱག་དེ་གཉིས་ཀྱི་རེག་བྱ་རྩལ་བ་དང་ཁ་
 རོག་ནག་པོ་དང་རྩ་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་ལ། དེའི་རྩལ་མཁྱིས་བས་བསྐྱེད་པའི་
 ཉགས་སུ་རྩ་རྒྱར་བ་དང་། བཞོག་མེད་བ་དང་དྲི་མ་ངན་པ་མནམ་པ་འབྱུང་
 རོ། །བད་ཀན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཉགས་སུ་ཁ་དོག་སྦྱ་བ་དང་རྩ་བོ་འབྱར་བག་ཆེ་
 བ་དང་རྩ་མངར་བ་དང་རེག་བྱ་བསེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱང་མཁྱིས་
 བད་ཀན་རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་བཞིན་སུ་ཁྱག་གི་སྦྱོན་གྱིས་རུལ་ཏེ་རྩ་ལྷགས་པར་འབྱུང་བ་དང་།
 བད་རྒྱང་ལན་པའི་སྦྱོན་གྱིས་རུལ་སུར་ཆད་དེ་གཅིག་ཏུ་མི་འདུ་བ་དང་།

ཁྲག་མཁྱིས་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོན་གྱིས་ནག་སྒྲིན་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་རྩྭ་གས་པ་ལྟར་
འཁྱར་པ་དང་། བད་མཁྱིས་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོན་གྱིས་མདུད་པ་སྟེ་གོང་བུ་
གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བ་དང་། རྒྱང་མཁྱིས་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོན་གྱིས་ཁྲ་ཁྲག་གཉིས་
རང་གི་གནས་སུ་སྐམ་པའམ་བད་པར་གྱུར་ནས་མི་འབྱུང་སྟེ། འདི་གསོ་
དཀའ་ཞིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་ཉེས་པ་སྦྱེད་པ་ནི་བཤང་གཅི་དང་
འདྲ་བ་འབྱུང་སྟེ། འདི་ནི་གསོ་མི་རྩལ་བར་བཤད་ལ། མདོར་ན་བཤད་མ་
ཐག་པ་འདི་དག་གི་སྒྲོན་རེ་རེ་ཁྱང་ས་ཐོན་གྱི་དོན་ལྟེན་མི་རྩལ་ཞེས་པ་འོ། །

གཉིས་པ་ལས་མ་འདྲོམ་ན་རྒྱ་མི་འཁྱར་པའི་ཚུལ་ནི། ས་མ་གཉིས་བར་
དོའི་སེམས་ཅན་པན་ཚུན་འཕྲད་པར་འཁྱར་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
མ་འདྲོམས་ན། རྒྱུས་པ་དང་བུད་མེད་གཉིས་ག་ཁྲ་ཁྲག་གི་ཆོས་དང་ལྷན་
ཞིང་། རྒྱང་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡང་མེད་ལ། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྟ་ནམས་ཆང་
ཡང་བར་དོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མངལ་དུ་མི་འཇུག་སྟེ། ལས་དབང་
བཅན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་འོ། །

གསུམ་པ་འབྱུང་ལྟ་མ་འདྲོམ་ན་རྒྱ་མི་འཁྱར་པའི་ཚུལ་ནི། ལུས་ཀྱི་
རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཁྲ་ཁྲག་སེམས་གསུམ་པོ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འདུས་བེན་ཁྱང་། དེའི་ཆོ་
འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སའི་རང་བཞིན་མེད་ན་འབྱུང་བ་གཞན་
རྣམས་ཡོད་ཁྱང་ལུས་འདི་ཉིད་འགྲུབ་པར་མི་འཁྱར་རྟེ། ལུས་འདི་སྤྱི་བ་ལ་
སོགས་པའི་རང་བཞིན་པལ་ཆེར་ནི་ས་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
འབྱུང་བ་རྒྱ་མེད་ན་གཞན་རྣམས་ཡོད་ཁྱང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པར་མི་རྩལ་རྟེ་གོར་
གོར་མེར་མེར་བོ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་མི་འཁྱར་རོ། །འབྱུང་བ་གཞན་
རྣམས་ཡོད་ཁྱང་མེད་རང་བཞིན་མེད་ན་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲིན་པར་མི་འཁྱར་རྟེ།